

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра менеджменту організацій

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня бакалавр
зі спеціальності 073 "Менеджмент"

**на тему: «Управління логістичним підприємством на засадах корпоративної
соціальної відповідальності»**

Виконавець:
студентка факультету менеджменту,
обліку та інформаційних технологій
Лобановська Даніела Богданівна _____
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Науковий керівник:
Кандидат економічних наук, доцент
(науковий ступінь, вчене звання)
Москалюк Ганна Олександрівна _____
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми дослідження. Корпоративна соціальна відповідальність (далі – КСВ) залишається актуальною темою в сучасному світі і буде такою й надалі. Це обумовлено підвищенням вимог сучасного суспільства до етики і відповідальності компаній, необхідністю врахування інтересів і ступеню впливу різних груп стейкхолдерів, прямою залежністю рівня впровадження і розвитку КСВ на підприємстві з його конкурентоспроможністю, репутаційною та інвестиційною привабливістю. У таких умовах ті підприємства, які долучаються до екологічних, соціальних проєктів, чесних операційних практик, міжнародних ініціатив у сфері КСВ, мають можливість отримати численні переваги у розвитку на середнь- та довгострокову перспективу.

Україна сьогодні переживає складні часи, коли війна руйнує довкілля, завдає величезної шкоди екосистемам і всьому живому, змушує страждати людей і покидати їх домівки, вимагає від підприємств згуртовуватись, допомагати та підтримувати суспільство, громади, країну в цілому. Тому КСВ під час війни у нашій державі набуває абсолютно нового значення для підприємств і систем управління ними.

Питання корпоративної соціальної відповідальності та управління сучасним підприємством на підставі принципів сталого розвитку та КСВ сьогодні постають предметом багатьох досліджень як теоретиків, так і практиків менеджменту. Серед їх числа слід виділити праці таких вчених як: Боднарук О.В., Гарбар Ж.В., Григор'єва О.В., Длугопольська Т., Іваницька О.М., Іванова Т.В., Камишнікова Е.В., Котлер Ф., Левін К., Мазур К.В., Матвєєва Ю., Москалюк Г.О., Мостенська Т.Г., Неденко М.М., Охріменко О.О., Портер М., Романуха О.М., Саприкіна М., Сентик М., Супрун Н., Уварова О., Фрідмен М., Цицик К.Ю., Чупріна М.О., Шевченко Д. С., Reckmann Nadia, Hakimi A., Boussaada R., Karmani M. та інші.

Враховуючи результати численних досліджень в царині КСВ та внесок вищезазначених вчених, вважаємо, що все ще залишаються частково невирішеними деякі питання комплексного управління логістичними підприємствами на засадах КСВ під час повномасштабної війни в Україні.

Це вказує на високу актуальність теми дослідження кваліфікаційної роботи бакалавра.

Мета та завдання дослідження. Мета дослідження – вивчення теоретичних, методичних і практичних питань управління логістичним підприємством на засадах КСВ у сучасних умовах господарювання.

Для досягнення мети дослідження автором поставлено та вирішено з такі завдання:

- розглянути сутність та принципи корпоративної соціальної відповідальності під час війни;
- дослідити корпоративну соціальну відповідальність як складову бізнес стратегії сучасного підприємства;
- вивчити особливості оцінки КСВ;
- проаналізувати стан логістичної галузі півдня України;

- охарактеризувати господарську діяльність та оцінити фінансовий стан підприємства;
- провести аналіз конкурентоспроможності досліджуваного підприємства за рівнем сталості;
- сформулювати та обґрунтувати рекомендаційні заходи щодо вдосконалення системи управління логістичним підприємством ТОВ «ЄАТК-УКРАЇНА».

Об'єкт і предмет дослідження. Об'єкт дослідження – логістичне підприємство ТОВ «ЄАТК-УКРАЇНА». Предмет дослідження – сукупність теоретичних, методичних та практичних питань з управління діяльністю підприємства ТОВ «ЄАТК-УКРАЇНА» з урахуванням принципів КСВ.

Методи дослідження, використані під час дослідження – це методи наукового пізнання як загальнонаукові, так і спеціальні, зокрема: аналіз та синтез, індукція й дедукція – задля дослідження проблематики відображення сутності на принципів корпоративної соціальної відповідальності у наукових працях й законодавчих актах й настановах, сформованих у країнах ЄС. PEST-аналіз – для оцінку впливу зовнішнього середовища на діяльність логістичних підприємств, які функціонують в Україні. Вертикальний, горизонтальний аналіз та аналіз коефіцієнтів – для виявлення тенденцій у зміні фінансового стану досліджуваного підприємства. Інструментарій стратегічного аналізу – карта стратегічних груп та багатокутник конкурентоспроможності – для оцінки стану КСВ досліджуваного підприємства та аналізу його конкурентоспроможності за рівнем сталості. Прийоми порівняння та узагальнення – для надання рекомендацій щодо удосконалення управління ТОВ «ЄАТК-УКРАЇНА» на засадах КСВ.

Інформаційна база дослідження. У кваліфікаційній роботі у якості інформаційної бази дослідження слід виділити наукові, навчальні, методичні роботи українських і закордонних дослідників, інформація Державної служби статистики України, законодавчі документи українського та міжнародного рівня, численні стандарти, що регламентують різні напрямки діяльності підприємств у сфері КСВ, Інтернет-ресурси тощо. Всю інформацію, що характеризує управлінську діяльність досліджуваного підприємства, у тому числі соціального, екологічного і економічного спрямування, було отримано офіційно під час проходження виробничої практики та при співбесідах з топ-керівництвом ТОВ «ЄАТК-УКРАЇНА».

Практичне значення отриманих результатів дослідження полягає у згоді керівництва впроваджувати запропоновані рекомендації щодо управління ТОВ «ЄАТК-УКРАЇНА» на засадах КСВ з метою підвищення ефективності управління підприємством загалом.

За результатами дослідження взято участь у студентській конференції ОНЕУ на факультеті менеджменту, обліку та інформаційних технологій (10-11 квітня 2024 р.) з публікацією тез доповіді на тему: «Особливості КСВ під час війни в Україні».

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота бакалавра складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел (41 найменування). Загальний обсяг роботи становить 70 сторінок. Основний зміст викладено на 65 сторінках. Робота містить 17 таблиць, 7 рисунків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі кваліфікаційної роботи **«Теоретичні аспекти управління підприємством на засадах КСВ»** автором досліджено теоретичні аспекти управління підприємством на засадах КСВ, зокрема поняття, сутність та принципи корпоративної соціальної відповідальності, КСВ як складова бізнес стратегії підприємства під час війни, а також особливості оцінки КСВ у сучасних умовах.

У другому розділі кваліфікаційної роботи **«Особливості та рекомендації щодо управління логістичним підприємством ТОВ «ЄАТК-УКРАЇНА» на засадах КСВ»** досліджено особливості та рекомендації щодо управління логістичним підприємством ТОВ «ЄАТК-УКРАЇНА» на засадах КСВ, зокрема оцінено стан логістичної галузі на півдні України, надано загально-економічну характеристику підприємства, оцінено стан КСВ підприємства та аналіз його конкурентоспроможності за рівнем сталості.

Запропоновано обґрунтовані рекомендації щодо удосконалення управління ТОВ «ЄАТК-УКРАЇНА» на засадах КСВ (запровадження економічно доцільного інвестиційного проекту з модернізації транспортного парку для зменшення парникових газів у атмосферу).

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дає підстави для таких загальних висновків.

1. Корпоративна соціальна відповідальність у широкому розумінні – це процес управління, який сприяє розвитку регіону або країни в цілому через сталість суб'єктів господарювання. У більш вузькому розумінні – це добровільний внесок компаній у сталий розвиток суспільства, пов'язаний безпосередньо з їх основною діяльністю та спрямований на задоволення очікувань різних груп стейкхолдерів (зацікавлених сторін). Згідно профільного стандарту ISO 26000 «Керівництво з соціальної відповідальності» підприємство має враховувати при формуванні соціальної відповідальності сім фундаментальних принципів: прозорість, етична поведінка, повага до інтересів зацікавлених сторін, повага до верховенства права, повага до міжнародних норм поведінки та повага до прав людини.

2. КСВ є основою ведення бізнесу, тому важливо, щоб її сфера була інтегрована в загальну бізнес-стратегію підприємства. Це означає, що хоча отримання прибутку і є головною метою будь-якої підприємницької діяльності, але компанії мають також ретельно розуміти і моніторити яким чином вони отримують цей прибуток, чи не порушують при цьому права людей, інтереси стейкхолдерів, етичні стандарти тощо. Доведено необхідність інтеграції КСВ у бізнес стратегію сучасного українського підприємства, що особливо актуально під час війни.

3. КСВ стає ще більш критичною для підприємств України під час війни. У такі турбулентні часи підприємства мають велику відповідальність перед своїми співробітниками, клієнтами, постачальниками та суспільством загалом. У роботі розглянуто особливості КСВ під час війни в Україні і зроблено висновок, що вона відіграє критичну роль у підтримці стабільності, забезпеченні безпеки та сприянні гуманітарним ініціативам, а також сприяє наближенню перемоги у нашій країні.

4. Оцінка КСВ у сучасних умовах є складним і багатовимірним процесом, який враховує різноманітні аспекти діяльності компаній. У теоретичній частині роботи досліджено застосування декілька підходів до оцінки КСВ у сучасних умовах, зокрема: мультистейкхолдерний підхід, оцінка через вимірювання соціального впливу, оцінка через інтеграцію стандартного фінансового звітування та звітності за стандартами сталого розвитку.

Оцінка КСВ українських компаній під час війни із застосуванням Індексного методу проводилась Центром розвитку КСВ у 2023 році шляхом анкетування 30 компаній та встановлення експертної оцінки на підставі 5-тикомпонентної моделі КСВ. Було встановлено лідерів рейтингу та доведено, що майже всі досліджувані компанії надають допомогу ЗСУ, підтримують своїх співробітників, які воюють тощо. 23 компанії зберігають за такими співробітниками зарплату, 17 забезпечують військовим спорядженням. 16 з 30 компаній розпочали реалізовувати програми реінтеграції або підтримки ветеранів серед персоналу. 13 з 30 компаній розпочали впровадження програм/заходів підтримки ветеранів на національному рівні.

5. Дослідження управління підприємством на засадах корпоративної соціальної відповідальності проводилось на підставі практичних даних логістичної компанії ТОВ «Євро-азіатська транспортна компанія», яка вже більше 20 років працює на ринку надання транспортних, логістичних послуг та іншої допоміжної діяльності у сфері транспорту. Аналіз фінансового стану товариства показав, що незважаючи на суттєве зменшення чистого доходу від надання логістичних послуг у 2022 році порівняно із 2021 роком на 83%, воно залишається фінансово стійким та платоспроможним. На підприємстві достатньо тимчасово вільних грошових коштів й нерозподіленого прибутку задля здійснення заходів, направлених на покращення системи управління. Між тим, вкрай слабо здійснюється оновлення транспортних засобів на підприємстві, транспортний парк організації поступово починає не відповідати екологічним вимогам ЄС.

6. Результати PEST-аналізу логістичної галузі свідчать, що діяльність морського транспорту є вкрай утрудненою внаслідок воєнних дій на теренах України через блокування морських портів, мінування акваторії Чорного моря. Також внаслідок бомбардування портової інфраструктури й міграції населення є проблеми із залученням кваліфікованих кадрів у вказаний вид транспортних перевезень. Через здороження собівартості морських перевезень внаслідок блокування Суецького каналу та інших чинників, поступово переваги віддаються автотранспортним перевезенням вантажів. У свою чергу, наявність вейєрних відключень світла й економічна нестабільність створила передумови до зменшення обсягів виробництва товарів й, відповідно, поступового зменшення обсягів перевезень по Україні. Тому вітчизняні логістичні підприємства прагнуть нарощувати обсягів надання логістичних послуг завдяки здійсненню вантажних перевезень до країн Європи, зокрема у Молдову, Румунію, Болгарію, де є можливість швидко дістатися до портових міст й збільшити завантаженість вантажних транспортних засобів майже до 100%. Вказані тенденції формують можливості до зростання доходів логістичних підприємств, які мають у наявності вантажні транспортні засоби, які відповідають вимогам країн ЄС щодо розмірів шкідливих викидів в атмосферу.

7. Результати побудованої карти стратегічних груп та багатокутника конкурентоспроможності ТОВ «ЄАТК-УКАЇНА» показали, що досліджуване товариство має достатньо високу ділову репутацію й демонструє високий рівень дотримання корпоративної етики й активно намагається впроваджувати у своїй діяльності принципи сталого розвитку. Між тим, неготовність до суттєвих змін, які спричинила війна, призвели до зниження частки ринку товариства на ринку логістичних послуг. Тому у роботі економічно обґрунтована рекомендація щодо модернізації двигунів наявного транспортного парку й закупівля бувших у використанні автопоїзду та сідельного тягача із напівприцепом, які відповідають екологічним нормам EURO 6, що дозволить почати здійснювати автомобільне перевезення вантажів до Румунії, Молдови та Болгарії. Внаслідок незначного збільшення відстані від Одеської області морських портів цих країн виникає можливість з одного боку, збільшити обсяги ділової активності підприємства. З іншого боку, модернізація двигунів наявного транспортного парку стандарту EURO 4 та закупівлю транспорту стандарту EURO 6 дозволить зменшити витрати пального майже на 20% й тим самим, зменшити кількість шкідливих викидів CO₂ в атмосферу на ту ж саму. Впровадження запропонованої рекомендації дозволить зменшити інші операційні витрати підприємства у частині зменшення плати по екологічному податку на 2%. Зазначимо, що невеликі у відносному виразі цифри, на нашу думку, нівелюються економією щодо абсолютної кількості викидів CO₂, яка буде досягнена завдяки модернізації двигунів наявного автопарку. За нашими розрахунками на 2024 рік транспортні засоби ТОВ «ЄАТК-УКАЇНА» до модернізації двигунів здійснили б 3,7 тис. т викидів CO₂ в атмосферу, а завдяки модернізації обладнання – 2,95 тис. т, тобто на 736,9 т менше.